

Beslut om ändring av Åmma naturreservat i Olofströms kommun

Beslut

Länsstyrelsen beslutar med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (1998:808) att naturreservatet Åmma, inrättat av länsstyrelsen den 5 december 1997 (dnr 231-3749-97) ska ha den geografiska omfattning som framgår av bilaga 1. Vidare beslutar länsstyrelsen med stöd av 7 kap. 4, 5 och 6 och 30 §§ miljöbalken om nytt syfte och nya föreskrifter för naturreservatet.

Länsstyrelsen upphäver, med stöd av 7 kap. 7 § miljöbalken jämfört med 9 § första stycket lagen (1998:811) om införande av miljöbalken, beslut den 5 december 1997 (dnr 231-3749-97) om bildande av naturreservatet Åmma, i alla dess delar. Upphävandet ska gälla från den dag då detta beslut vinner laga kraft.

Naturreservatets namn ska vara Åmma naturreservat.

Beslutet riktar sig till var och en, fastighetsinnehavare och innehavare av särskild rätt, vars rättigheter att använda mark- och vattenområden berörs inom reservatsområdet.

Uppgifter om naturreservatet

Namn	Åmma naturreservat
Kommun	Olofström
Distrikt (socken)	Kyrkhult
Lägesbeskrivning	6,5 kilometer nordost om Kyrkhults kyrka
Centrumkoordinater	X: 478961 Y: 6250238 (SWEREF 99 TM)
Kartblad Index 5 km	4E0f Fridafors
Natura 2000-område	SE0410054 Åmma, SE0410128 Mörrumsån
Naturgeografisk region	12A Sydöstra Smålands skog- och sjörika slättområden
Limnisk ekoregion	7. Södra Sverige, Skåne, Blekinges kust och del av Öland
Kulturlandskapsregion	Sydsvenska höglandets skogsbygder
Vattenförekomst	Mörrumsån: Östersjön-Bjällerbacken (SE623952- 143521)

Huvudsaklig objektkategori	Sö, Skog av särskilt värde för flora och fauna
Fastigheter	Åmma 1:36
Markägarkategori	Staten
Samfälligheter	---
Rättigheter	Kraftledning, vattentäkt, elledning, nödutloppsledning och vattenledning
Nyttjanderätter	Jakt, bete
Andra gällande bestämmelser	Strandskydd 100 meter, Mörrumsåns fiskevårdsområde Ebbemåla-Åmma Fornlämningar:
Areal	Totalt 62,6 hektar, varav 61,1 hektar land och 1,5 hektar vatten
Reservatsförvaltare	Länsstyrelsen Blekinge

Syftet med naturreservatet

Syftet med Åmma naturreservat är att:

- *Bevara biologisk mångfald i Åmmas trädklädda betesmarker, öppna till halvöppnagräsmarker, våtmarker och åmiljöer.*
- *Bevara, vidareutveckla, vårda och bitvis återställa värdefulla naturmiljöer, såsom trädklädd betesmark, öppna gräsmarker, mindre allmogeåker, våtmarker samt tillhörande del av Mörrumsåns åfåra. Områdets prioriterade naturmiljöer och Natura 2000-livsmiljötyper ska bevaras i gott tillstånd. Naturreservatet ska hysa strukturer, funktioner och livsmiljöer för prioriterade och andra skyddsvärda arter knutna till ovanstående naturmiljöer.*
- *Bevara värdefulla naturmiljöer i form av geologiskt intressanta formationer, med särskilt fokus på områdets isälvsavlagringar.*
- *Inom ramen för bevarandet av biologisk mångfald och naturmiljöer tillgodose behovet av områden för friluftslivet, samt erbjuda allmänheten möjligheter till ett rörligt friluftsliv i ett besöksvärt skogs- och ålandskap med stora skönhetsvärden samt rika natur- och kulturmiljöupplevelser.*

Syftet ska uppnås genom en skötsel som gynnar områdets naturvärden och bevarar karaktären av traditionellt brukad utmark, med en variation i träd- och buskskikt samt våtmarker. Den öppna och ädellövdominerade inägomarken längs ån, runt ängsladorna väster om vägen och i kraftledningsgatorna sköts genom naturvårdsinriktad hävd. Den barrdominerade utmarksskogen utvecklas genom naturvårdsinriktat bete, riktade skötselåtgärder

och naturliga störningar. Områdets hydrologi ska vara så lik naturliga förhållanden som möjligt.

Vid behov genomförs riktade naturvårdande åtgärder, såsom fällning, röjning, luckhuggning och utglesning för att skapa variation i trädskiktet. Andra åtgärder kan omfatta friställning och hamling av värdefulla träd, röjning i öppna marker, vid kulturlämningar och friluftsanläggningar, naturvårds- och bränning, veteranisering av träd, allmogeåkerbruk samt insådd av åkerogräs. Invasiva främmande arter och andra hot mot naturvärdena bekämpas vid behov.

Syftet ska även uppnås genom att åtgärder vidtas för att underlätta allmänhetens friluftsliv i området samt för att informera besökare om områdets natur- och kulturmiljövärden. Naturvärdena är i huvudsak överordnande friluftslivsvärdena.

Skälen för beslutet och motivering

Åmma naturreservat utgör ett representativt exempel på traditionellt skogsbete i västra Blekinges skogsbygd, och är av såväl biologiskt, geovetenskapligt och kulturhistoriskt intresse. Området är även av intresse för friluftslivet. Inom naturreservatet finns betespräglad utmarksskog med inslag av bland annat grov asp, inägor med öppen gräsmark, våtmark, hamlade träd, betad åstrand samt del av en större å, Mörrumsån, med höga naturvärden och rödlistade eller i övrigt skyddsvärda arter.

Naturreservatet ingår i sin helhet i Natura 2000 (SE0410054 Åmma och SE0410128 Mörrumsån). Åmma ingår även i område av riksintresse för naturvård och riksintresse för friluftsliv enligt 3 kap. 6 § miljöbalken och riksintesse rörligt friluftsliv enligt 4 kap. 1–2 §§ miljöbalken. Inom reservatet finns såväl skog av nyckelbiotopklass som förekomst av rödlistade arter.

Prioriterade naturmiljöer inom naturreservatet är åmiljöer, trädklädd betesmark, öppen gräsmark och våtmark. Prioriterade livsmiljötyper är *större vattendrag, torra hedar, silikatgräsmarker, högörtängar, fuktängar, trädklädd betesmark, lövsumpskog, trädklädd myr och svämlövskog*. Goda livsmiljöer för arter naturligt hemmahörande i området, naturlig artsammansättning och naturlig näringsstatus är prioriterade funktioner. I den betade utmarksskogen är ett varierat trädskikt liksom skogskontinuitet med

varierad åldersstruktur och ett påtagligt inslag av gamla och/eller grova träd samt ersättare till dem, naturliga störningar, god tillgång på hålträd samt stående och liggande död ved i olika former och nedbrytningsstadier prioriterade strukturer och funktioner. Äldre hävdstrukturer som sockel- och bukettformigt växande vedväxter, hamlade träd, blommande och bärande träd och buskar, samt kulturskapade anläggningar som ängslador, grunder, murar och odlingsrösen är också prioriterade för bevarandet av naturreservatets natur- och kulturmiljövärden. Prioriterade arter inom naturreservatet är knärot, slättergubbe, ängssvampar och lax. Åmmas naturskönhet, liksom dess höga upplevelsevärden, kulturhistoria och tilltalande landskapsbild gör det även prioriterat ur friluftslivssynpunkt.

Ett konkret hot mot naturreservatets naturvärden, som kan påverkas inom ramen för naturreservatets föreskrifter och skötsel, är förtätning av de trädklädda miljöerna samt igenväxning med yngre träd, som dels leder till mörkare och kallare naturförhållanden samtidigt som äldre träd med höga naturvärden och deras efterträdare blir trängda. Ovanstående hot åtgärdas genom utglesningar, röjningar, luckhuggningar, friställningar och, om möjligt, utökat bete i utmarken. Andra konkreta hot är brist på död ved i olika former och nedbrytningsstadier, vilket åtgärdas genom att död ved som skapas genom naturliga processer lämnas kvar och att det vid behov även tillförs död ved, samt invasiva arter i främst ån vilka bekämpas genom riktade åtgärder. Även omfattande vildsvinsbök är ett konkret hot, vilket kan åtgärdas genom särskild stängsling och/eller riktad jakt. Potentiella hot, som inte är aktuella för närvarande, är bland annat bristande träd- och buskföryngring, felaktiga eller för kraftiga röjningar eller utglesningar.

Åmma naturreservat ligger inom de i grön infrastruktur utpekade vädetrakterna Mörrumsåns dalgång (KG004, ädellövskog) och Mörrumsån (KG002, vattendrag).

Åmma naturreservat bidrar till att uppfylla miljömålen *Levande sjöar och vattendrag*, *Myllrande våtmarker*, *Ett rikt odlingslandskap*, *Levande skogar* och *Ett rikt växt- och djurliv*. Naturreservatet bidrar även till att uppfylla friluftsmålen *Skyddade områden som resurs för friluftslivet* och *Tillgång till natur för friluftsliv*.

Naturreservatet bidrar till att trygga tillgången till ekosystemtjänster, exempelvis biologisk mångfald, bevarande av

vilda arters genetiska resurser, pollinering, naturlig vattenreglering, lokal klimatreglering, naturupplevelser och rekreation, vilket i sin tur bidrar till bättre hälsa och välbefinnande i samhället.

Enligt 7 kap. 7 § miljöbalken får länsstyrelsen helt eller delvis upphäva beslut som meddelats enligt 4–6 §§, det vill säga beslut om naturreservat, om det finns synnerliga skäl. Synnerliga skäl för upphävande av beslut om naturreservat kan vara att reservatet inte längre har kvar och rimligen inte kan återfå de värden som det avsåg att bevara, men det kan också vara så att reservatet innehåller ytor som saknar värden och som därför inte borde ha omfattats av det ursprungliga beslutet.

Det gamla reservatsbeslutet från 1997 är i flera avseenden föråldrat. Såväl syftet med naturreservatet som de beslutade föreskrifterna är otillräckliga. Bland annat saknas en A-föreskrift som förbjuder skogsbruk eller andra skogliga åtgärder. Dessutom finns inga tydliga B-föreskrifter som reglerar områdets skötsel, samtidigt som en del ordningsföreskrifter är föråldrade och omotiverade. Genom ett nytt beslut tryggas skyddet av områdets bevarandevärden samtidigt som nödvändiga skötselåtgärder möjliggörs.

Det tidigare beslutet omfattade en 500 meter lång sträcka av länsväg 126. Vägen och det intilliggande vägområde saknar helt naturvärden och borde aldrig ha inkluderats i naturreservatet vid bildandet 1997. I och med detta beslut tas dessa delar nu bort från reservatet.

Det nya beslutet kompletteras med föreskrifter som förbjuder skogsbruk (avverkning, röjning mm) samt utfodring av vilda djur eller användande av åtel. I övrigt är A-föreskrifterna i det nya beslutet i stort sett jämförbara med motsvarande föreskrifter i beslutet från 1997.

Ordningsföreskrifterna i det nya beslutet är i huvudsak likvärdiga med de gamla föreskrifterna. Den största förändringen är att förbudet att anordna kanottävlingar ersätts med ett förbud att utan länsstyrelsens tillstånd nyttja området för tävling, övning, evenemang eller annan organiserad verksamhet som kan verka störande på naturen eller på allmänhetens friluftsliv. Den omoderna föreskriften om förbud att på ett störande sätt nyttja radio, bandspelare eller dylikt eller på annat sätt åstadkomma störande buller stryks.

Mot bakgrund av detta och vad som i övrigt framkommit finner länsstyrelsen att det föreligger synnerliga skäl att upphäva länsstyrelsens beslut 1997-12-05 (dnr 231-3749-97) om bildande av Åmma naturreservat.

Reservatsföreskrifter

Med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken föreskriver länsstyrelsen följande:

A. Föreskrifter enligt 7 kap. 5 § miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda mark och vattenområde inom reservatet.

Det är förbjudet att inom naturreservatet:

1. uppföra byggnad eller annan anläggning, som exempelvis vindkraftverk, mast, antenn, luft- eller markledning, eller brygga, utöver de som enligt föreskrift A13-14 nedan kan uppföras efter tillstånd av Länsstyrelsen,
2. vidta åtgärder som förändrar områdets topografi, hydrologi eller ytförhållanden, genom att exempelvis anlägga väg, bedriva täkt, spränga, gräva, schakta, dränera, utfylla, tippa eller anordna upplag,
3. ta sten, sand, grus, torv eller andra jordarter, eller bedriva mineralutvinning,
4. reglera vattenföringen i Mörrumsån inom naturreservatet på annat sätt än vad som framgår av lagakraftvunna domar,
5. vidta åtgärder som grumlar eller förorenar vattendraget, annat än tillfällig grumling vid naturvårdande åtgärder,
6. bedriva fiskodling eller annat vattenbruk,
7. plantera eller så träd eller buskar,
8. röja, gallra, avverka, flytta, ta bort eller på annat sätt skada levande eller döda träd eller buskar, såväl stående som liggande, utöver vad som efter Länsstyrelsens tillstånd kan vidtas enligt föreskrift A14 nedan,
9. utfodra vilda djur eller använda åtel,
10. plöja eller utföra annan markberedning annat än i åkermark, (se karta, beslutsbilaga 2 Föreskriftsområden),
11. använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel eller tillföra växtnäringsämne i form av handelsgödsel, slam eller annat organiskt avfall, samt kalk eller aska,
12. använda parasitbekämpningsmedel till betesdjur, i form som är skadlig för insekter när den utsöndras med spillningen.

Vidare är det förbjudet att utan Länsstyrelsens tillstånd:

13. uppföra jakttorn eller annan jaktanläggning/jaktanordning,
14. röja siktgator för jakt,
15. tillskottsutfodra betesdjur.

B. Föreskrifter enligt 7 kap 6 § miljöbalken för ägare och innehavare av särskild rätt till fastigheter som ingår i reservatet

Fastighetsägare och innehavare av särskild rätt till fastigheterna förpliktigas att tåla att följande anordningar utförs och åtgärder vidtas för att tillgodose syftet med reservatet. Angivna åtgärder avser hela reservatet där inget annat anges.

1. utmärkning av naturreservatet och att informationstavlor om reservatet sätts upp och underhålls,
2. underhåll av markvägar (se karta, beslutsbilaga 2 Föreskriftsområden) samt istandsättning och underhåll av vandringsleder/stigar, gångbroar/spänger och rastplatser (inklusive eventuella grillplatser och vindskydd i nära anslutning till Mörrumsån),
3. utglesning, luckhuggning, friställning, röjning, hamling och andra skötselåtgärder i träd- och buskskikt för att bevara, vårda, gynna och vidareutveckla naturvärden och friluftslivsvärden samt kulturhistoriskt präglad vegetation och lämningar,
4. bevarande och vid behov tillskapande av död ved,
5. säkerhetsbeskränning eller nedtagning samt undanflyttande av träd eller död ved, som utgör fara för allmänheten eller som ligger olämpligt till,
6. borttagande/uttransport av avverkningsrester samt anordnande av tillfälliga upplag (högst tre månader) för naturvårdens eller friluftslivets behov,
7. stängsling och stängselunderhåll,
8. naturvårdsinriktat bete eller slåtterbruk, samt åtgärder för restaurering av gräsmark,
9. brukande av åkermarken (se karta, beslutsbilaga 2 Föreskriftsområden),
10. anläggning och brukande av allmogeåker och brånebränning,
11. restaurering och underhåll av botten- och svämplanmiljöer längs Mörrumsån, som exempelvis flyttande eller tillförsel av grus, block och stenar,
12. restaurering av Mörrumsån i delar som påverkats av rensning och uträtning,
13. restaurering av hydrologiskt påverkade våtmarker,
14. restaurering och underhåll av livsmiljöer för i reservatet prioriterade arter,
15. återintroduktion eller stödutsättning av skyddsvärda arter, även åkerogräs, som historiskt är naturligt hemmahörande i

- området, men som försvunnit eller hotar försvinna från reservatet. Lokalt genetiskt material ska i så fall eftersträvas,
16. bekämpning av invasiva eller i övrigt främmande arter, samt inventering och övervakning av dessa arter,
  17. åtgärder, som exempelvis barkning eller uttag av angripna träd, för att motverka angrepp eller spridning av granbarkborre eller andra skadegörare,
  18. inventering, insamling av bestämningsmaterial, undersökning och dokumentation av djur-, svamp- och växtliv samt av mark- och vattenförhållanden.

C. Föreskrifter enligt 7 kap. 30 § miljöbalken, om rätten att färdas och vistas och om ordningen i övrigt i reservatet

Det är förbjudet att inom reservatet:

1. borra, hacka, spränga, rista, gräva, måla eller på något sätt skada berg, jord eller sten, på land eller i vatten, eller att omlagra eller bortföra sten.
2. skada stenmurar eller andra kulturhistoriska lämningar,
3. otillbörligt skada eller störa djurlivet,
4. fånga eller samla in arter på ett sätt som skadar eller förstör substrat och livsmiljö, samt att bedriva systematisk insamling med fällor.
5. skada levande eller döda, stående eller liggande träd och buskar, bortföra eller elda död ved,
6. plocka mossor, lavar eller vedlevande svampar, annat än vad som rimligen behövs för artbestämning. Matsvamp får dock plockas för eget behov, under förutsättning att de inte är fridlysta,
7. gräva upp eller dra upp växter,
8. plantera, så eller sprida växter, djur, svampar eller andra organismer,
9. medföra okopplad hund, annat än vid vallning av boskap och jakt samt vid eftersök på skadat djur,
10. framföra motorfordon, annat än på reservatets parkering och markväg (se karta, beslutsbilaga 2 Föreskriftsområden),
11. parkera annat än på anvisad parkeringsplats, längre än två dygn, och inte i syfte att övernatta i fordonet,
12. tälta eller på annat sätt slå läger mer än två dygn,
13. göra upp eld eller använda grill. Användande av friluftskök är däremot tillåtet.

Vidare är det inom naturreservatet förbjudet att utan Länsstyrelsens tillstånd:

14. utföra undersökningar som omfattar provtagning, markering, fällfångst, installation av utrustning eller annan åverkan på naturmiljön. När det handlar om insamling med destruktiva metoder, till exempel så att substrat förstörs, eller systematisk insamling med fällor kan tillstånd inte lämnas,
15. nyttja området för tävling, övning, evenemang eller annan organiserad verksamhet som kan verka störande på naturen eller på allmänhetens friluftsliv,
16. sätta upp tavla, plakat, affisch, skylt, låda, snitsel, ledmarkering, inskrift eller därmed jämförlig anordning, annat än tillfälligt (högst en vecka) i samband med jakt eller i samband med organiserad friluftsverksamhet.

Föreskrifter under A och C skall inte utgöra hinder för:

- förvaltaren av naturreservatet, eller den som förvaltaren uppdrar åt, att vidta de åtgärder som behövs för att tillgodose syftet med naturreservatet och som anges i föreskrifter med stöd av 7 kap. 6 § miljöbalken i detta beslut (se punkt B ovan),
- sakägare att nyttja befintliga markvägar inom naturreservatet, under förutsättning att markskador inte uppstår, samt att efter dialog med och godkännande från naturreservatets förvaltare utföra normalt underhåll av markvägar (vid beslutstillfället befintliga markvägar framgår av karta, beslutsbilaga 2 "Föreskriftsområden mm"),
- normalt underhåll, skötsel och kontroll av befintliga ledningsnät enligt gällande servitut och nyttjanderätter. Föreskrifterna ska inte heller utgöra hinder för rasering av luftledning. Inför mer omfattande arbeten, som kan påverka naturreservatets naturvärden eller friluftsliv, ska länsstyrelsen informeras,
- ledningsrättsinnehavare att omgående utföra akuta åtgärder för att avvärja hastigt uppkomna hot mot berörda anläggningar. Länsstyrelsen ska kontaktas snarast möjligt för dialog kring den uppkomna situationen och hur det fortsatta arbetet kan utföras, exempelvis var flyttade träd eller död ved bör placeras,

- innehavare av särskild rätt till fastigheter eller nyttjanderättshavare att utföra de transporter samt tillfällig uppställning av fordon som krävs för nyttjandet. Vid körning i terräng ska fordon och färdväg väljas med omsorg för att minimera mark- och vegetationsskador,
- innehavare av särskild rätt till jakt att jaga de djur som ingår i jakträtten samt utföra de transporter som krävs i samband med jakten. Vid körning i terräng ska fordon och färdväg väljas med omsorg för att minimera mark- och vegetationsskador,
- provtagningar och undersökningar enligt fastställda kontrollprogram,
- kalkning som ingår i biologisk återställning av sjöar och vattendrag.

Upplysningar

Den som vill göra anspråk på ersättning eller kräva inlösen av fastighet ska väcka talan hos mark- och miljödomstolen mot staten inom ett år från det att detta beslut har vunnit laga kraft. I annat fall går rätten till ersättning eller inlösen förlorad.

Länsstyrelsen vill erinra om att även andra lagar, förordningar och föreskrifter än reservatsföreskrifterna gäller för området. Av särskild betydelse för reservatet är bland annat:

- regler om fridlysning av växter och djur (8 kap miljöbalken) och artskyddsförordningen (2007:845),
- biotopskyddsområde enligt 7 kap. 11 § miljöbalken, gällande lätt igenkännbara områden av visst slag i landet, som alléer, källor med omgivande våtmarker i jordbruksmark, odlingsrösen i jordbruksmark, småvatten och våtmarker i jordbruksmark samt åkerholmar,
- strandskyddsbestämmelserna enligt 7 kap. 15 § miljöbalken,
- bestämmelser om vattenverksamhet i 11 kap miljöbalken. Tillstånd eller anmälan krävs normalt för åtgärder inom ett vattenområde. Vattenområde definieras här som ett område som täcks av vatten vid högsta förutsägbara vattenstånd,
- bestämmelser om markavvattning. Markavvattning kräver alltid dispens (förbud gäller i hela Blekinge) och tillstånd enligt 11 kap 13–14 §§ miljöbalken,
- föreskrifterna i kulturmiljölagen (1988:950),

- förbud mot nedskräpning utomhus på en plats som allmänheten har tillträde till eller insyn till, 15 kap 26 § miljöbalken,
- terrängkörningslagen (1975:1313) och terrängkörningsförordningen (1978:594) med vissa förbud mot körning i terräng,
- jaktlagen (1987:259) och jaktförordningen (1987:905) om jakt inom området. De tider som gäller för jakt på vilt av olika slag anges i bilaga 1 till jaktförordningen (allmänna jakttider). I denna förordning §§ 16–19, regleras även nyttjandet av hund vid jakt och eftersök,
- Lagen om tillsyn över hundar och katter (2007:1150), bland annat rörande skyldigheten att hundar ska hållas under tillsyn och hindras från att springa lösa i marker där det finns vilt,
- Elsäkerhetsverkets starkströmsföreskrifter. Om en begäran om utökning av elnätet görs har vissa kraftledningsbolag anslutningsplikt och de kan då inte neka en anslutning till elnätet. Om det i framtiden blir aktuellt med förändring av elnätet och/eller nyanslutning inom eller i närheten av reservatsområdet, ska förändring av elnätet tillståndsprövas.

Beskrivning av området

Reservatet, som består av ett skifte på 61 hektar land och 1,5 hektar vatten, är beläget väster om Mörrumsån (se Skötselplanebilaga 1, Översiktskarta). Det ligger i den naturgeografiska regionen *sydöstra Smålands skog- och sjörika slättområden* på nivåer mellan 105 och 140 meter över havet. Berggrunden i området utgörs av gnejs. En trädklädd getryggsås med grovt isälvsgrus ligger vid Mörrumsån i reservatets nordöstra del. Gårdsbyggnaderna, som inte ingår i reservatet, är belägna i nedre kanten av dalsidan och med odlad mark på isälvssediment ner mot Mörrumsån. I den norra delen av reservatet finns en åmad som tidigare brukats som slåtteräng. Den nordligaste delen av Mörrumsån omges av lövskog, och strax öster om gårdsbebyggelsen, intill ån, ligger en gammal smedja.

Den västra dalsidan utgörs av en brant sluttning där den granskog som fanns när reservatet bildades stormfällts och nu ersatts av uppväxande hassel och ädellövskog, med inslag av björk och rönn. Nivåskillnaden mellan dalbotten och den skogsklädda utmarken är 25 meter. En markväg leder uppför dalsidan till inägor på moränjord och dikade torvmarker samt trädklädda utmarker. Ett gammalt

torpställe (Lång-Olas torp) ligger vid en inäga och är i övrigt omgivet av betade utmarksskogar. En ladugård med vägg av kallmurad natursten och en ålderdomlig ängslada är de enda byggnaderna som finns kvar. De trädklädda markerna mellan inägorna utgörs av ek, med inslag av hassel, vildapel och andra lövträd.

Utmarkerna består av en olikåldrig och till största delen betad barrskog med inslag av äldre gran, tall och med spridda lövträd. På torrare delar är skogen ofta gles med inslag av tall och i fuktigare delar är skogen tät med en kraftig föryngring av gran. Fältskiktet är svagt utvecklat utom i gläntorna och består av betat blåbärsris, kruståtel och lingon. Knärot och grönpyrola förekommer i en mindre del av området. Marken är svagt kuperad och i en del svackor finns starrbevuxna kärr. Utmarken har, med undantag för ett kort avbrott år 1995, en lång kontinuitet som betesmark. Hävden av barrskogen- återupptogs sommaren 1996. Tre större kraftledningsgator korsar området. Den västra kraftledningsgatan, där ledningen nu är raserad, kan ge en uppfattning av hur 1800-talets skoglösa utmarker kan ha sett ut. Ledningsgatorna utgör till stor del torr hed.

Utmarken i väster rymmer också öppna, hävdade gräsmarker och äldre odlingslyckor, där en hävdgynnad flora nu är på väg att utvecklas. På några ytor som aldrig har odlats växer en fin flora, till exempel slättergubbe. Tre av dessa lyckor är tidigare mossodlingar som försumpats och nu domineras av vecketåg.

Flera rödlistade eller i övrigt naturvårdsintressanta arter förekommer inom naturreservatet. Området innehåller bland annat åtta rödlistade kärlväxter, däribland en av länets största förekomster av skogsorkidén knärot. Vidare förekommer två rödlistade arter av svampar (flera signalarter), samt tre fåglar och en insekt. Mörrumsån, i reservatets östra delar, hyser bland annat vandrande öring och lax. Både strömstare och forsärla häckar, eller har häckat, vid ån. Kunskapen om vilka växter, svampar och djur som finns i området är begränsad. Det är troligt att det finns fler rödlistade arter som ännu inte har upptäckts.

I den gamla utmarken, väster om länsväg 126, finns närmare tre kilometer vandringsleder. Naturreservatet innehåller inte mindre än 11 registrerade kulturhistoriska lämningar. I utmarken väster om väg 126, finns sex olika husgrunder/torplämningar, en kallmurad förvaringsanläggning (jordkällare), rester av en linbastu samt ett

fornlämningsliknande röse. I kanten av Mörrumsån finns så kallade rensvallar som uppkommit vid flottledsrensning.

Konsekvensutredning

Enligt 3 § förordning (2024:183) om konsekvensutredningar framgår att "inför att en förvaltningsmyndighet ska besluta om föreskrifter eller allmänna råd ska en konsekvensutredning tas fram och dokumenteras". De föreskrifter som avses är de föreskrifter som är normföre-skrifter, vilket när det gäller naturreservat är ordningsföreskrifterna enligt 7 kap. 30 § miljö-balken (de så kallade C-föreskrifterna i reservatsbeslutet). Enligt 4 § samma förordning får myndigheten göra undantag från kravet på konsekvensutredning om myndigheten bedömer att det saknas skäl att genomföra en konsekvensutredning. Ett sådant skäl är att kostnads-mässiga och andra konsekvenser av föreskrifterna för allmänheten eller i övrigt är så små att det inte behövs.

Länsstyrelsen bedömer att de beslutade ordningsföreskrifterna för Åmma naturreservat behövs för att tillgodose syftet med naturreservatet. Konsekvenserna för allmänheten, näringsidkare och övriga intressenter bedöms vara så små att en särskild konsekvensutredning enligt nämnda förordning inte behöver upprättas.

Beslutets förenlighet med riksintressen, planer och områdesbestämmelser

Naturreservatet berör område av riksintresse för naturvård (KN06 Mörrumsåns dalgång), friluftsliv (FK03 Mörrumsåns dalgång) och yrkesfiske (Mörrumsån), samt i östra kanten totalförsvar militär del gällande påverkansområde MSA (TM0037 Ronneby flygflotttiljplats) och öppna områden av betydelse (TM0352 Norra Blekinge-Södra Småland), enligt 3 kap. miljöbalken. Naturreservatet berör även riksintresse för det rörliga friluftslivet (Åsnen-Mörrumsån-Listerlandet mm), riksintresse för Natura 2000 samt riksintresse skyddade vattendrag enligt 4 kap. miljöbalken. Länsstyrelsen bedömer att ett skydd av området är förenligt med nämnda riksintressen. Naturreservatet berörs inte av någon regionplan, kommunal översiktsplan, detaljplan, eller andra områdesbestämmelser.

Reservatsbildningen utgör en från allmän synpunkt lämplig användning av mark- och vattenresurserna i enlighet med hushållningsbestämmelserna i 3 och 4 kap. miljöbalken.

Avvägning mellan allmänna och enskilda intressen

Det aktuella reservatsområdet har varit skyddat sedan 1997, och ägs sedan länge av staten (Naturvårdsverket). Länsstyrelsen bedömer att de allmänna intressena gällande områdets höga natur- och friluftsvärden överväger den enskildes rätt till viss användning som kan påverka området negativt. Vid avvägning enligt 7 kap. 25 § miljöbalken har Länsstyrelsen funnit att föreskrifterna inte går längre i inskränkning av enskilds rätt att använda mark och vatten, än vad som krävs för att syftet med skyddet ska uppnås.

Fastställelse av skötselplan

En skötselplan skall ingå i varje beslut om bildande av ett naturreservat. Skötselplanen ska fastställas för naturreservats långsiktiga vård och ska ses som vägledande, men är inte juridiskt bindande. Finns det särskilda skäl får skötselplanen fastställas efter det att beslutet om bildande av reservatet har fattats. Vid behov kan skötselplanen uppdateras och en ny version fastställas, utan att ett nytt reservatsbeslut tas, under förutsättning att skötselplanen inte strider mot gällande beslut.

Text om en skötselplan medföljer beslutet: Med stöd av 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. fastställer länsstyrelsen bifogad skötselplan för naturreservatet (beslutsbilaga 3).

Förvaltning

Länsstyrelsen Blekinge är förvaltare av naturreservatet.

Ärendets beredning

Fastigheten Åmma 1:24 (numera 1:36) uppmärksammades av länsstyrelsen i samband med ängs- och hagmarksinventeringen i Olofströms kommun år 1989. Större delen av fastighetens skogsmark befanns utgöras av ett betat område av ålderdomlig karaktär. Ett avtal träffades mellan den dåvarande ägaren, Ivar Svensson, och

länsstyrelsen om naturvårdsåtgärder i odlingslandskapet (NOLA), varigenom ägaren erhöll viss årlig ersättning för fortsatt betesgång i utmarksområdet. Efter Svenssons död 1994 tillföll fastigheten Allmänna arvsfonden. Naturvårdsverket gjorde, efter samråd med länsstyrelsen, i september 1994 en framställning till Kammarkollegiet om överförande av de från naturvårdssynpunkt mest värdefulla delarna av fastigheten Åmma 1:24 till staten. Kammarkollegiet medgav i beslut den 18 oktober 1995 att en del av fastigheten, jämte därtill hörande fiskerätt, avstods till staten genom Naturvårdsverket för bokföring på naturvårdsfonden. Fastighetens gränser skulle fastställas genom fastighetsbildning.

Genom lantmåteriförrättning, som registrerades den 10 oktober 1996, bildades fastigheten Åmma 1:36, omfattande totalt 63 hektar, varav 1,3 hektar vattenområde i Mörrumsån. Länsstyrelsen erhöll därefter Naturvårdsverkets uppdrag att handha viss fastighetsförvaltning av fastigheten.

Under åren 1996 och 1997 genomfördes omfattande landskapsvårdande insatser på fastigheten. Bland annat uppfördes nya hägnader samt genomfördes omfattande röjningar och gallringar. I samarbete med Blekinge museum restaurerades dessutom två byggnader av stort kulturhistoriskt värde. En gammal ängslada och en äldre stenladugård, båda belägna vid inägorna i utmarken, kunde därigenom räddas och bevaras.

Beslut om bildande av Åmma naturreservat fattades i slutet av 1997. Efter de stormfällningar och barkborreangrepp som drabbade området i samband med stormarna Gudrun (2005) och Per (2007) blev det tydligt att skötselplanen behövde uppdateras.

Länsstyrelsen har under åren 2024–2025 tagit fram ett förslag till beslut om ändring av reservatet samt en ny skötselplan. Förslaget till beslut och skötselplan har skickats på remiss till sakägare och andra intressenter i november 2025, med sista svarsdatum den 15 december 2025. Remissen kungjordes även i ortspress (Blekinge Läns Tidning och Sydöstran) samt i Post- och Inrikes Tidningar.

Yttranden inkom från E.ON, Havs- och vattenmyndigheten, Mörrumsåns fiskevårdsområdesförening Ebbemåla-Åmma, Naturskyddsföreningen i Olofström, Naturvårdsverket, Olofströms kommun, Räddningstjänsten Västra Blekinge, Skogsstyrelsen, Sveriges geologiska undersökning samt Trafikverket. Samtliga

remissinstanser var positiva till eller tillstyrkte de föreslagna ändringarna av beslutet och skötselplanen för Åmma naturreservat. E.ON framhöll behovet av att drift, underhåll och akuta åtgärder i befintliga elnätansläggningar inte inskränks. Föreskrifterna har därför förtydligats så att normalt underhåll och akuta åtgärder kan utföras utan tillstånd, medan mer omfattande åtgärder fortsatt kräver dialog eller prövning. Mörrumsåns fiskevårdsområdesförening konstaterade att rätten till fiske inte påverkas av beslutet. Naturskyddsföreningen i Olofström betonade behovet av ökade resurser för inventeringar samt uppmärksammade reservatets historiska namn, vilket redan redovisas i skötselplanen. Naturvårdsverket rekommenderade en förenkling av formuleringarna om hur syftet ska uppnås, vilket har beaktats. Räddningstjänsten Västra Blekinge påpekade att släckningsinsatser i ett tidigt skede måste prioritera liv och egendom; länsstyrelsen har därför inte skärpt kraven på försiktighet utöver vad som är rimligt utifrån rådande omständigheter. Trafikverket välkomnade att väg 126 ligger utanför reservatet och därmed inte påverkas av beslutet.

Myndighetssamråd har skett med Naturvårdsverket.

Beslutets giltighet

Detta beslut gäller från den dag då det vunnit laga kraft.

Föreskrifterna enligt 7 kap 30 § miljöbalken träder i kraft den dag som framgår av kungörelsen i Blekinge läns författningssamling, och gäller omedelbart även om de överklagas.

Kungörelse

Med stöd av 27 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken mm kungörs beslutet i länets författningssamling samt i ortstidning. Beslutet kungörs även i Post- och Inrikes Tidning. Sakägare anses ha fått del av beslutet den dag kungörelse varit införd i ortstidning.

Överklagande

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, Klimat- och näringslivsdepartementet, inom tre veckor från den dag kungörelse om beslutet varit införd i ortstidning. Överklagan ska vara skriftlig och ska ha inkommit till Länsstyrelsen senast den 9 januari 2026 (dnr 511-5691-2025).

Deltagande

Beslut i detta ärende har fattats av länsråd Helena Morgonsköld. I handläggningen av ärendet deltog naturreservatshandläggare Ulrika Widgren, som var föredragande.

Helena Morgonsköld

Ulrika Widgren

Denna handling har beslutats digitalt och saknar därför namnunderskrift.

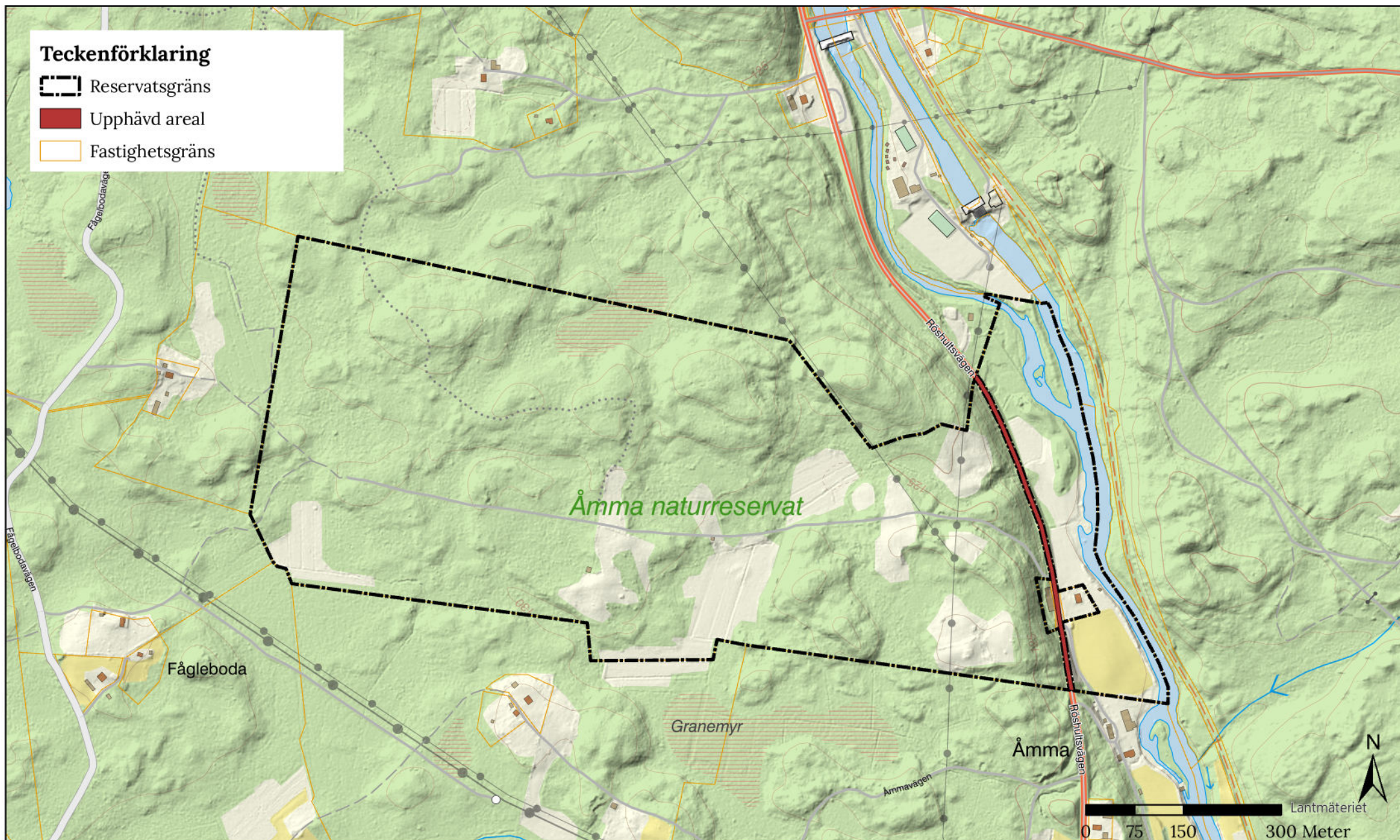
Bilagor

1. Karta med naturreservatets avgränsning
2. Karta med föreskriftsområden
3. Skötselplan med tillhörande bilagor
4. Hur man överklagar

Åmma naturreservat

Olofströms kommun
Naturreservatets avgränsning

Åmma naturreservat

Olofströms kommun
Föreskriftsområden

Beslutsbilaga 2
511-5691-2025

